

Kiparstvo 1

Živković Kuljiš, Loren; Mance, Ivana; Korkut, Alem

Educational content / Obrazovni sadržaj

Publication year / Godina izdavanja: **2021**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:175:921944>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-14**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Arts Academy](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

The logo for 'dabar', featuring a stylized black and red graphic above the word 'dabar' in a lowercase, sans-serif font.

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

KIPARSTVO 1

nastavna skripta

Sveučilište u Splitu
Umjetnička akademija / Kiparski odsjek
Loren Živković Kuljiš, izv.prof.

CILJEVI PREDMETA

Osmišljavanje tematskih cjelina, njihova analiza i prilagođavanje realizaciji u različitim kiparskim materijalima i srodnim medijima

Upoznavanje pristupa natjecajima za izlagačke djelatnosti kroz cjelokupni proces izlaganja autorskog rada: od izjave o radu do transporta i postava rada kao samostalne ili dijela skupne izložbe

OČEKIVANI ISHODI UČENJA

**Svijest o važnosti potpunog procesa realizacije
suvremene autorske skulpture - od osmišljavanja ideje do
izvedbe rada**

**Mogućnost sagledavanja vlastitog umjetničkog rada u
kontekstu suvremene umjetničke prakse u Hrvatskoj i
inozemstvu**

OČEKIVANI ISHODI UČENJA

1. Sposobnost osmišljavanja tematskih cjelina s obzirom na područje interesa studenta.

2. Razumijevanje prilagodljivosti tematskih cjelina kiparskom mediju.

3. Razumijevanja karakteristika materijala i tehnika izvedbe i razloga njihovog odabira.

4. Likovna analiza odabrane tehnike izvedbe rada i mogućnost promišljanja izvedbe rada u drugim tehnikama.

5. Važnost financijskog aspekta izvedbe rada u određenoj tehnici.

6. Važnost načina transporta rada do mjesta izlaganja koji je nužno uvjetovan materijalom izvedbe.

7. Prezentacijska uloga postava rada u odnosu na prostor izlaganja.

8. Pisanje autorske izjave o radu, tekstualne forme koja sažeto prezentira kratki tehnički, likovni i sadržajni opis rada.

SADRŽAJ PREDMETA

Radni proces je podijeljen na četiri faze koje se ne usvajaju nužno vremenski pravocrtno, nego kroz različite razine obrade tematske cjeline.

Ipak, potrebno je proći sve faze rada na projektu zbog stjecanja znanja i iskustva o realizaciji projekta unutar definiranih materijalnih i vremenskih okvira.

SADRŽAJ PREDMETA

Tijekom prve faze potrebno je odabrati temu i kiparski materijal u kojemu je pretpostavljena izvedba.

Tijekom druge faze radi se pretpostavka mogućnosti realizacije rada u drugom materijalu.

Treća faza obuhvaća izvedbu skice i modela u mjerilu u odabranom materijalu, te pisanje izjave o radu.

I konačno, četvrta faza rada sastoji se od same izvedbe rada u materijalu u realnom mjerilu i osmišljavanja postava u prostoru.

SADRŽAJ PREDMETA

Ovakvim modularnim pristupom studentima je omogućena, zavisno o zahtjevnosti realizacije ideje, izvedba i više od jednog ciklusa radova tijekom trajanja diplomskog studija.

Važnost teme rada. Ispitivanje područja interesa studenata.

Da bi izabrali temu rada potrebno je definirati područje interesa studenta.

tema (grč. θέμα: tvrdnja, stavak, ono što je postavljeno).

1. Predmet, osnovna misao usmenog izlaganja (razgovora, govora, predavanja), pisanoga teksta (npr. članka, znanstvenog rada, školske zadaće) ili istraživanja; predmet nekoga znanstvenog, književnoga, kazališnog, likovnog, glazbenog, filmskog djela ili televizijske emisije; predmet, sadržaj što ga obrađuje neki autor.

Hrvatska enciklopedija

Primjeri interpretacije teme

DAVID, Michelangelo Buonarroti 1504.

ljudsko tijelo (akt) u kontrapostu

David je prikazan prije sukoba sa Golijatom: nakon svoje odluke o djelovanju, a prije djelovanja samog

nije prikazana klasična pobjeda, već stanje koje vodi do pobjede

koncept napetosti, odluke, međuvremena, prezentiran je kroz likovnost kipa u kontrapostu, odnosno u usklađenoj ravnoteži stanja mirovanja i stanja pokreta figure čija je težina prebačena na jednu nogu dok je druga lagano svinuta u koljenu

Primjeri interpretacije teme

**SVETI SEBASTIJAN, Il Sodoma, 1525.
Galerija Palatina (Palazzo Pitti), Firenza**

**prikaz probodenog sveca čest je motiv u
povijesti likovnih umjetnosti**

izravna naracija, prikaz sveca-mučenika

**bio je načelnik Dioklecijanove garde,
spašavao kršćane od progona te
obraćivao mnoge ljude**

**kada se to saznalo, Dioklecijan je naredio
da ga privežu za stablo, skinu golog i
strijeljaju strijelama**

Primjeri interpretacije teme

VELIKO DRVO SV. SEBASTIJANA Slavomir Drinković, 1984.

metamorfoza: probodeno tijelo sveca prebačeno je u ozljeđivanje drvenog trupca

"sukob oprečnih silnica, onih koje vanjskom agresijom (šiljkom) ugrožavaju tijelo, i onih koje ga metalnim povezom drže integrirano, može se lako prenijeti na teren priče o svetom Sebastijanu i njegovim mučiteljima, odnosno o duhu koji drži tijelo u vjeri unatoč strijelama vanjske ugroze koje ga mogu pozlijediti, ali ne i dokinuti"

V. Srhoj, 2016.

Primjeri interpretacije teme

"nužno je prepoznati iskustva dalmatinske tradicije klesarsko-zanatske perfekcije koja logiku oblika izvlači iz logike nastanka"

D. Matičević, 1986.

udovica Irena htjela je noću potajno pokopati sv. Sebastijana poljubivši mu ranu na prsima osjetila je njegovo disanje

u Drinkovićevoj skulpturi možemo prepoznati i taj dah života

metafora, redukcija

Primjeri interpretacije teme

Kocka je geometrijsko tijelo koji može nastati jedino ljudskim djelovanjem.

Autor je definira riječju kao dimenzijom ljudskog djelovanja.

Geometrijski tijelo kocke je rezultat ustanovljenih matematičkih odnosa.

Imenovanje je pak proces ovisan o raznim utjecajima.

Davanje imena kao relativizacija forme.

Lijepja kocka, 1974.
crvotočno drvo, 13x13x13 cm

Ružna kocka, 1974.
crvotočno drvo, 13x13x13 cm

Važna kocka, 1974.
crvotočno drvo, 13x13x13 cm

Gorki Žuvela

Primjeri interpretacije teme

„Kocka je....Možda uništava samo predodžbu umjetnosti. Možda uništava pojam. Pojam se engleski kaže *concept*. On je konceptualni umjetnik. Materijal konceptualne umjetnosti je jezik. Materijal ovog rada nije crvotočno drvo nego pojam kocke. Kocka je forma. U diskursu o umjetnosti ključna riječ je forma. Zanima li ga forma? Forma postoji jedino unutar jezika. Podsredstvom forme razmjena postaje moguća. Razmjena je komunikacija. Komunikacija je, kaže Baudrillard, prisilni scenarij. Sve ostalo je fikcija.“

L. Kovač

Lijepna kocka, 1974.
crvotočno drvo, 13x13x13 cm
Ružna kocka, 1974.
crvotočno drvo, 13x13x13 cm
Važna kocka, 1974.
crvotočno drvo, 13x13x13 cm

Gorki Žuvela

Primjeri interpretacije teme

UVRNUTI KVADAR ZEMLJE,
Slavomir Drinković, 1980, industrijska
zemlja, 71x54x53 cm

„Insistirao sam na dosljednosti, istinitosti
postupka, značenju pokreta, jednog
jedinog, prvog.“

S. Drinković

Materijal kao medij bilježenja djelovanja.

Akcija na vlastitom umjetničkom radu koji
će to tek postati po izvršenju akcije.

U ovoj skulpturi možemo prepoznati
zaustavljeno vrijeme.

Primjeri interpretacije teme

Skulptura izjednačava materijal izvedbe i epidermu, oblogu za sadržaj ljudskog tijela.

Isto čini i autor svojom izjavom kojom naglašava razdjeljivanje onoga što je u tijelu i onog što je izvan njega. Korištenjem epiderme kao granice prostora u tijelu i izvan njega, autor daje istovremeno osobnu i univerzalnu definiciju tijela i njegove egzistencije u prostoru.

Na taj način uspostavlja situaciju koja poziva na postavljanje pitanja o egzistenciji van tijela u prostoru.

Ovaj narativ aktiviran je samim načinom prezentacije.

BALOON, Pawel Althamer 1999 – 2007.

"It is a major achievement to realise that the body is only a vehicle for the soul. I feel like a cosmonaut in the suit of my own body, I am a trapped soul. The body plays a role of a dress, of an address. my bodily address is Pawel Althamer..." P. Althamer

Primjeri interpretacije teme

OBLIK PROSTORA
Ivan Kožarić, 1964.
fiberglas

"Oblik prostora", kao naziv rada je zapanjujuća igra riječi gotovo nevjerojatne preciznosti. Ukazuje na nastojanje za potpunom dematerijalizacijom; djeluje kao zaključak nakon kojeg se nameće pitanje što je prostor.

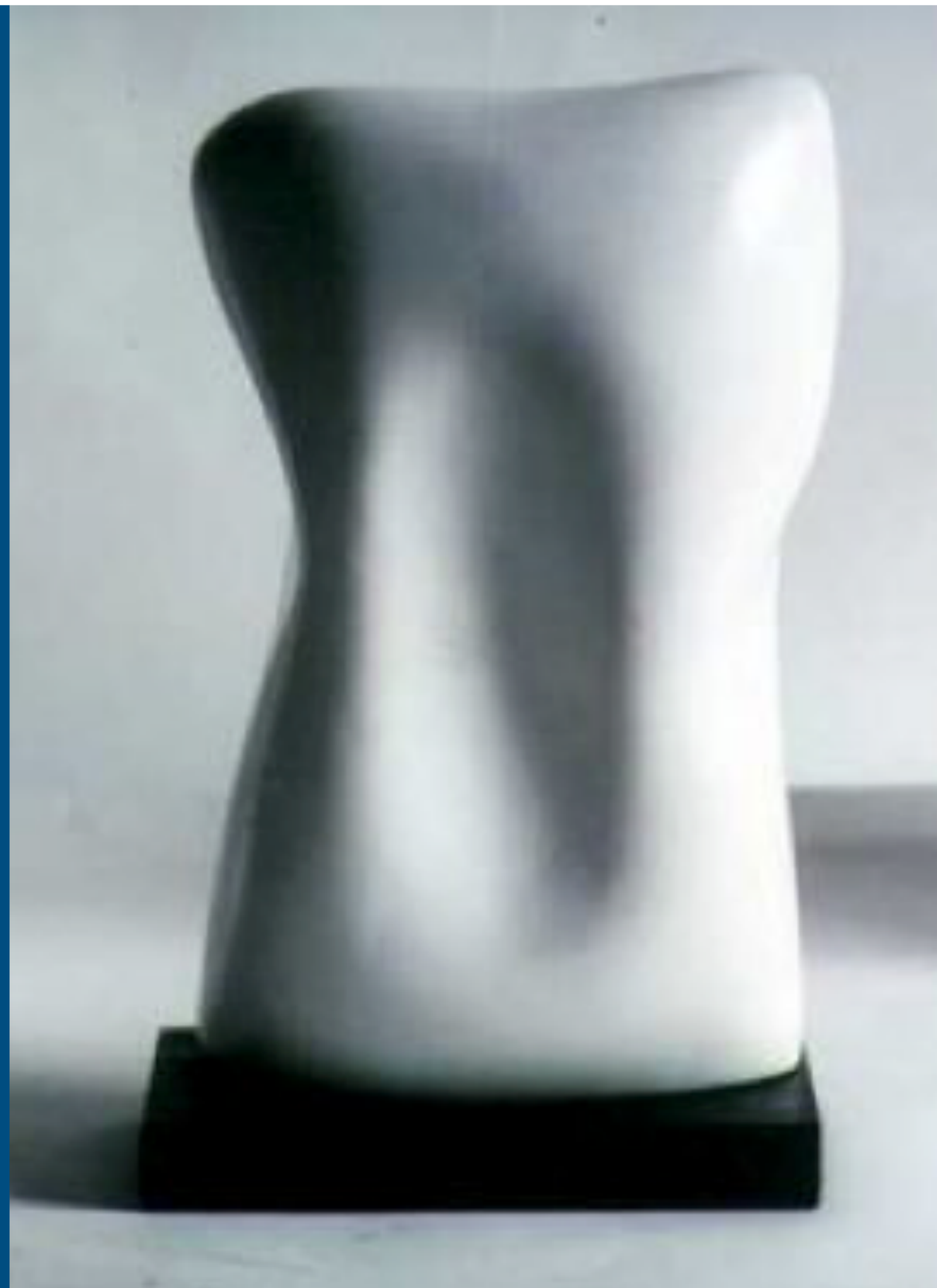
Ime rada istovremeno definira i skulpturu i stvarnost čiji je segment i čini ih autentičnim djelovima cjeline.

Primjeri interpretacije teme

„To su te slobodne forme koje zato i nazivam oblici prostora...“ „Oblikovao sam, znači, slobodno taj zrak, eto... Čovjek si mora malo pomoći da bude slobodan, nije uvijek slobodan. Sloboda je rijetka ptica. Do nje je najteže doći. Ako bi čovjek bio potpuno slobodan ne bi opstao, bio bi na nebu ili u drugim sferama. Zato što je neslobodan, zato je tu na zemlji, čovjek, ne....I sve ostalo, sve što je živo na zemlji.... I svi traže, kod tog ljudskog roda naročito, svi traže slobodu.“

I. Kožarić

1. nastavna jedinica: TEMA

Student/ica ima obvezu na svako predavanje donijeti pet crteža (skica koje predstavljaju radove) razrade izabrane teme kojima prikazuje proces razmišljanja o njoj. Crteži mogu biti izvedeni u izabranoj tehnici te izvedeni svaki na posebnom papiru dimenzija A4 i datirani, kako bi se mogao pratiti razvoj razrade teme. Uz svaki crtež dolazi i opis tehnike i kratak tekstualni opis ideje.

Važno je naglasiti kako se u razgovoru profesora i asistenta/ice sa studentima poštuje autorstvo studenta te se razgovor vodi u smjeru poticanja studenta na vlastito, originalno mišljenje i stvaranje. Profesor i asistent/ica na nastavi potiču raspravu o različitim aspektima skica. Zajedno sa studentima uočavaju aspekte potencijalnih radova u skici, komuniciraju o mogućnosti postojanja različitih narativa, mogućih prostora kretanja i mogućnosti tehničke izvedbe.

1. nastavna jedinica: TEMA

"Analiza pokazuje pravi put kojim je neka stvar metodički pronađena i zorno pokazuje kako posljedice ovise o uzrocima. Ako ju čitalac želi slijediti i pažljivim pogledom pratiti sve što ona sadrži, izloženu će stvar naći savršenom i smatrat će ju svojom, kao da ju je sam pronašao. Ovakav način prikaza nije sposoban uvjeriti tvrdoglave čitaoce ili one koji nisu dovoljno pažljivi. Propusti li se, naime, a da se to ne primjeti, i najmanja od stvari koju predstavlja, nužnost će njenih zaključaka izgledati ništavnom. Ona nema običaj naširoko izlagati stvari jasne same po sebi, iako su to upravo one na koje valja najjače obratiti pažnju."

Rene Descartes

1. nastavna jedinica: TEMA

"Analysis shows the true way by means of which the thing in question was discovered methodically and as it were *a priori*, so that if the reader is willing to follow it and give sufficient attention to all points, he will make the thing his own and understand it just as perfectly as if he had discovered it for himself. But this method contains nothing to compel belief in an argumentative or inattentive reader; for if he fails to attend even to the smallest point, he will not see the necessity of the conclusion. Moreover there are many truths which - although it is vital to be aware of them - this method often scarcely mentions, since they are transparently clear to anyone who gives them his attention."

Rene Descartes

Predlaganje teme.

Razgovor o mogućnostima izvedbe
različitih tema

tema (grč. θέμα: tvrdnja, stavak, ono što je postavljeno)

1. Predmet, osnovna misao usmenog izlaganja (razgovora, govora, predavanja), pisanoga teksta (npr. članka, znanstvenog rada, školske zadaće) ili istraživanja; predmet nekoga znanstvenog, književnoga, kazališnog, likovnog, glazbenog, filmskog djela ili televizijske emisije; predmet, sadržaj što ga obrađuje neki autor.

Hrvatska enciklopedija

**Nastavljanje na prvu tematsku jedinicu:
Važnost teme rada. Ispitivanje područja interesa studenata.**

Kroz prvu nastavnu jedinicu, nakon završenih predavanja i vježbi, te razgovora sa studentima, definirana su područja interesa studenata.

Prema dogovoru s uvodnog predavanja u semestru, obveza studenta/ice je tri puta tijekom svakog tjedna u semestru donijeti pet skica radova, s definiranim pisanim objašnjenjima, što je ukupno petnaest skica tjedno.

Kroz drugu nastavnu jedinicu profesor i asistent/ica, zajedno sa pojedinim studentom analiziraju skice za radove koje su napravljene kroz predhodni tjedan.

Student/ica svaku skicu predstavlja i elaborira kao poseban rad.

Kroz razgovore sa profesorom i asistenticom student/ica objašnjava skice radova i teme vlastitog interesa prezentirane u pojedinim skicama, odnosno razvijanjihov tematski potencijal.

Kroz razgovore se uočavaju karakteristike različitih aspekata pojedinih radova, te se tako studenti postupno fokusiraju na temu kojom će se baviti.

Kao područje interesa, tijekom prezentacije skica od strane studenta/ice, uočena je tema praznog prostora u kiparstvu.

Analiza se provodi tako da se, kroz razgovor, promišljaju različiti konteksti praznog prostora u kiparstvu.

Henry Moore,
Two piece reclining figure,
1969/70.

**Prostor unutar volumena,
pozitiv – negativ.**

**Skulptura u vlastiti volumen
uklapa prazan prostor – negativ
čineći ga tako, u likovnom i
sadržajnom smislu jednakovrijednim
tjelesnosti volumena.**

**Henry Moore,
Two piece reclining figure,
1969/70.**

**[https://www.wikiwand.com/
en/Two-Piece_Reclining_
Figure:_Points](https://www.wikiwand.com/en/Two-Piece_Reclining_Figure:_Points)**

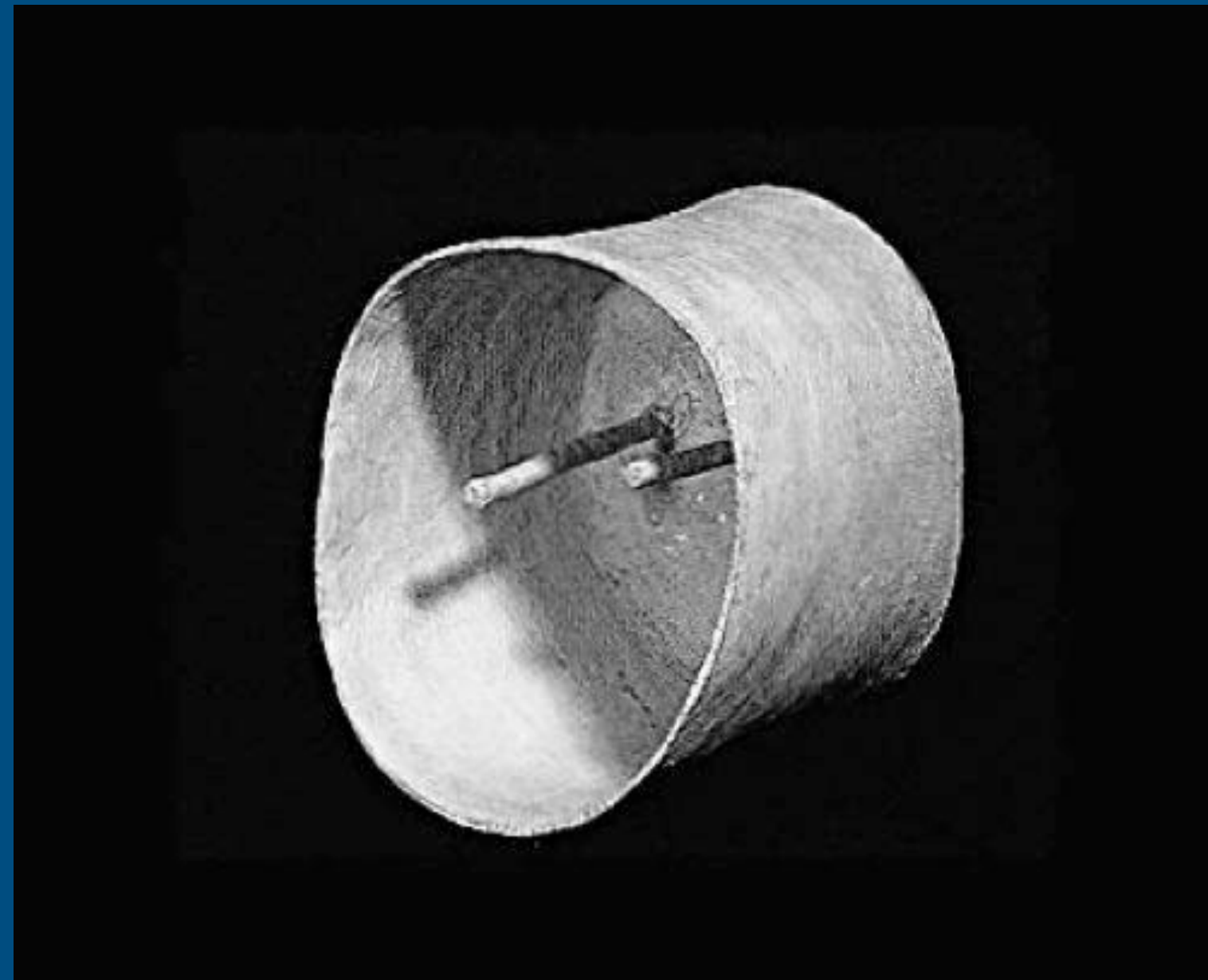
Prazan prostor skulpture, negativ, aktiviran je dvijema šipkama koji se sa dna unutrašnjosti prostiru do linije nepostojeće prednje strane.

Aktiviranje unutarnjeg prostora naglašavanjem otvorene granice unutrašnjosti skulpture i vanjskog prostora.

Naziv skulpture ponovo vraća komunikaciju s radom na početak, na unutarnji prostor.

Ivan Kožarić,
Unutarnje oči / Inner eyes, 1959/60.

<https://www.pinterest.com/pin/343188434085156274/>

Unutrašnjost kao prostor ispunjen tjelesnom prisutnošću žive figure.

Tjelesna prisutnost figure u unutarnjem prostoru determinirana je uvjetima ekonomskog ugovora.

Uvjeti ekonomskog ugovora, kao i razlozi zbog kojih pojedinci pristaju na njega (nedobivanje plaće i plaćanje za sjedenje u kutiji) postoje u unutrašnjosti kutije kao i izvan nje, a realiziraju se zakonskim praksama.

Santiago Sierra,
Six people who are not allowed to be paid for sitting in cardboard boxes, 2000.

<https://www.pinterest.com/pin/838865868077849132/>

Kao područje interesa, tijekom prezentacije skica od strane studenta/ice, uočena je tema vremena u kiparstvu.

Analiza se provodi tako da se, kroz razgovor, promišljaju različiti konteksti vremena u kiparstvu.

Petar Barišić,
Objekti-reljefi / Objects – Reliefs,
2009.

Iz kataloga izložbe:
Petar Barišić, "Bijelo",
Umjetnički paviljon, Zagreb, 2008.

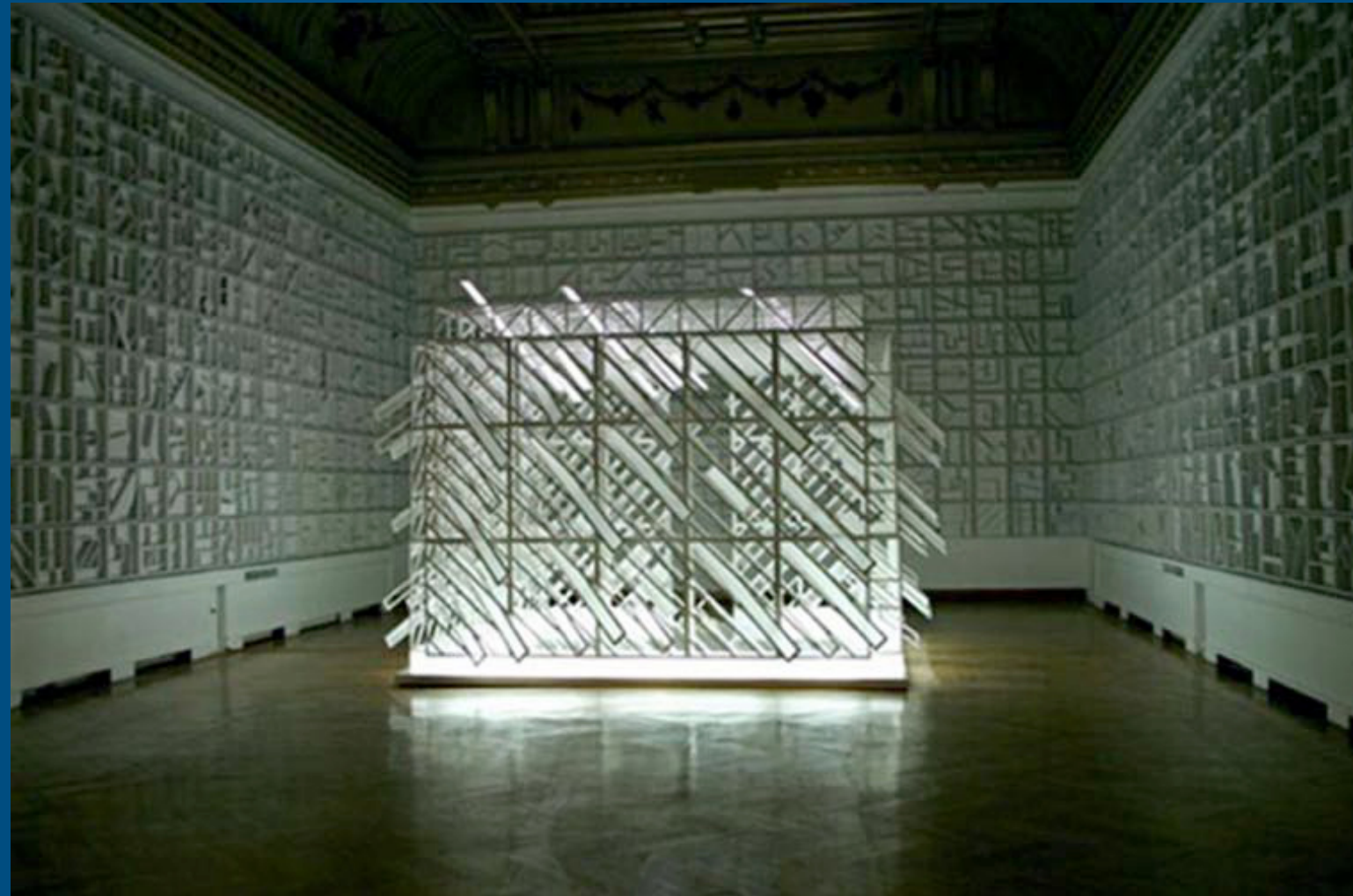

Kao područje interesa, tijekom prezentacije skica od strane studenta/ice, uočena je tema vremena u kiparstvu.

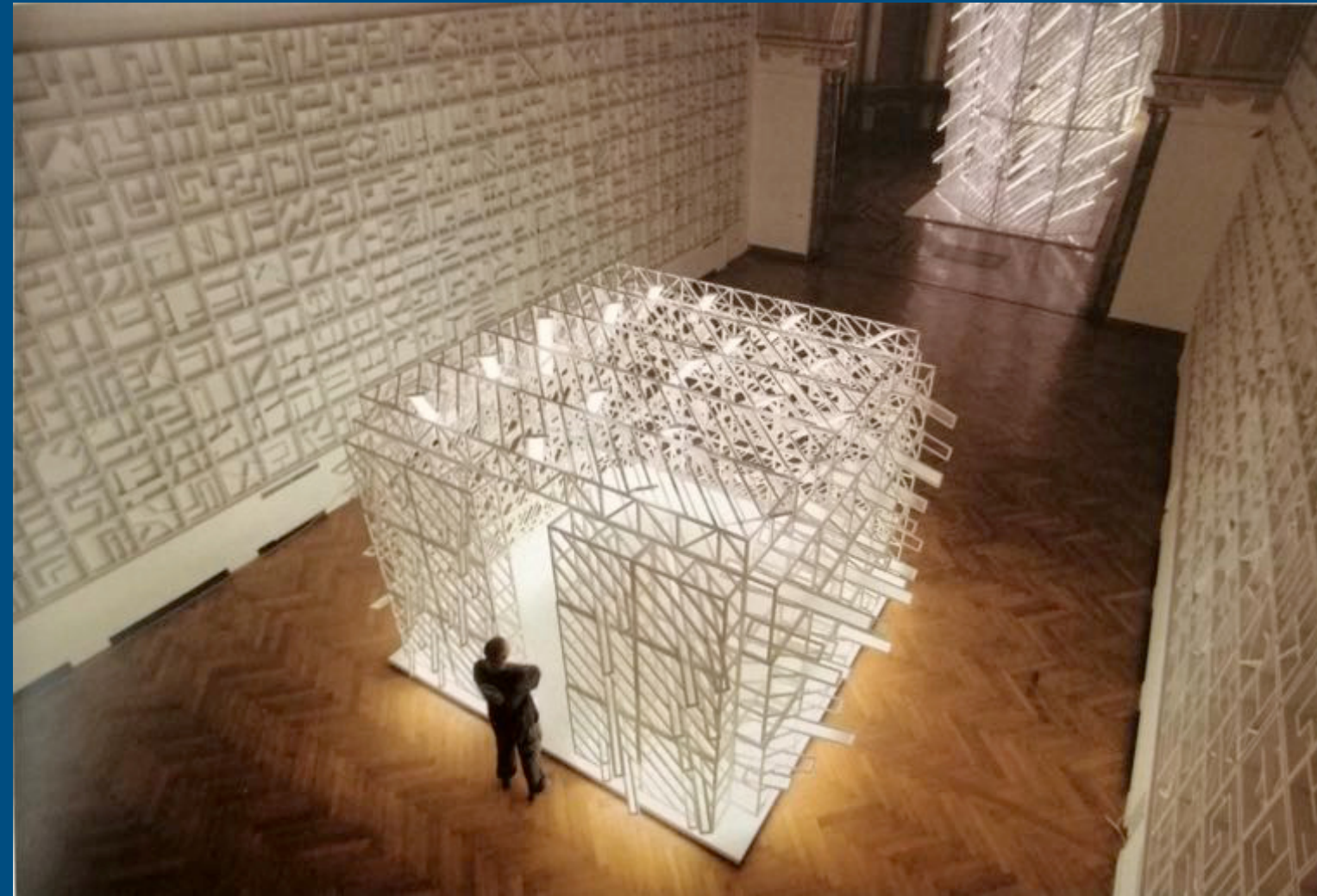
Analiza se provodi tako da se, kroz razgovor, promišljaju različiti konteksti vremena u kiparstvu.

Petar Barišić,
Objekti-reljefi / Objects – Reliefs,
2009.

Iz kataloga izložbe:
Petar Barišić, "Bijelo",
Umjetnički paviljon, Zagreb, 2008.

„U Objektima-reljefima, prepoznajem ideograme lišene referenta. Njihova prostorna protežitost koja prividno repetitivna to ipak nije – jer slijed i ritam ponavljanja ne postoje – pokazuje nešto što promišljanje plastičkog objekta odvodi ne samo mimo klasičnih kiparskih termina kompozicije, avangardnih načela konstrukcije, a nego i lewittovske invencije racionalizirajuće strukture. Bijeli Objekti – reljefi, izvedeni su u formi ideograma sačinjenih tankim drvenim letvicama zatvorenim u plitku drvenu kutiju kojoj nedostajuća prednja stranica otvara mogućnost opipljivosti njezinog sadržaja, paradoksalno – znaka lišenog materičnosti. U progresivnom umnažanju događaju se transformacije polja znaka. Moguće je ovdje govoriti o modularnom principu, međutim ne o strukturi, već o teksturi, o samogenerirajućem tekstu koji poriče svaku formu. Na jednom mjestu Barthes podsjeća da je, etimološki, tekst tkanje ili tkivo.“

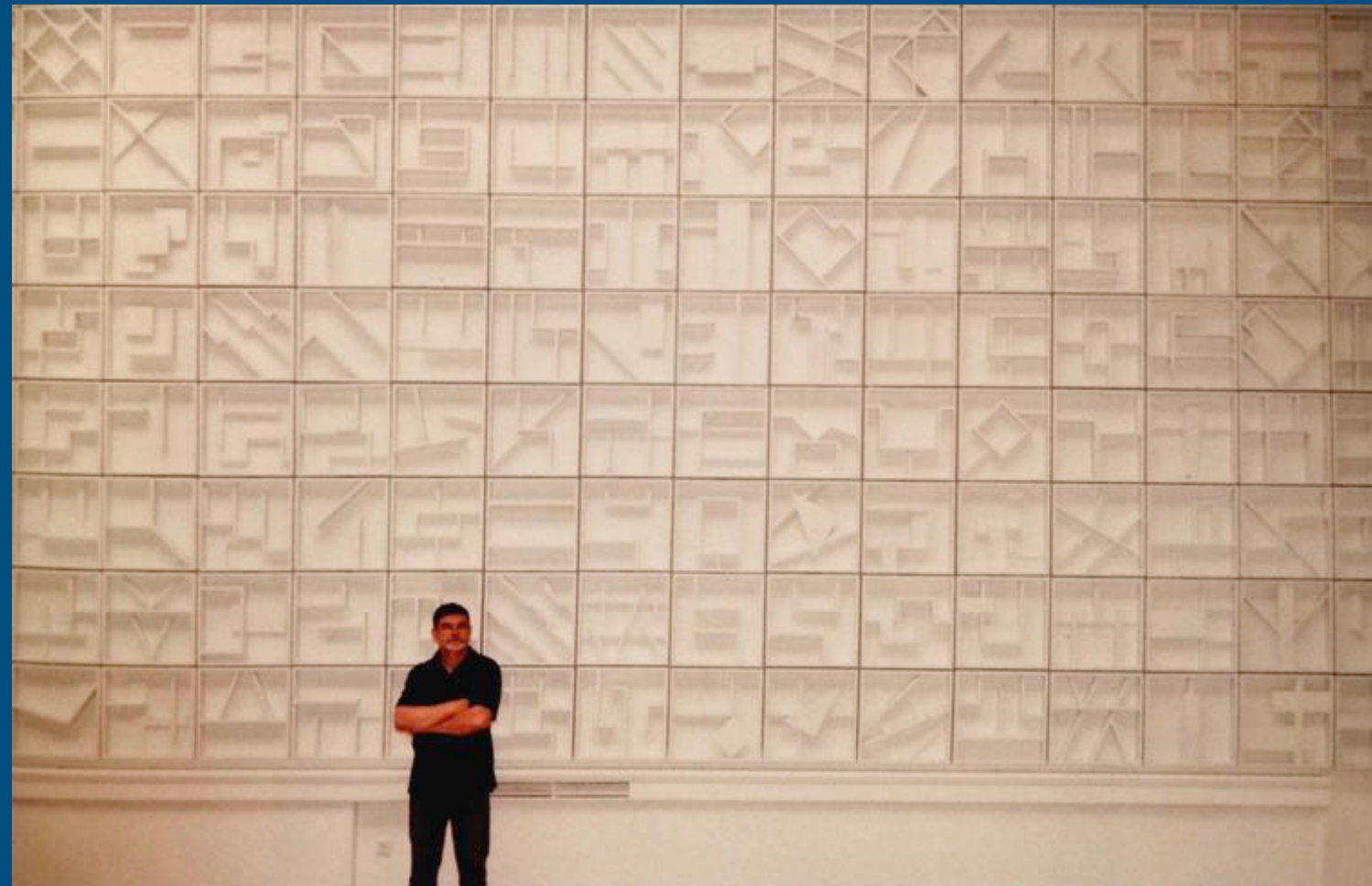
Leonida Kovač

Petar Barišić,
Objekti-reljefi / Objects – Reliefs, 2009.

Iz kataloga izložbe: Petar Barišić, "Bijelo",
Umjetnički paviljon, Zagreb, 2008.

"In the Objects – Reliefs I can recognise ideograms devoid of referents. Their spatial extensiveness that is ostensibly repetitive after all is not that – for the sequence and the rhythm of repetition does not exist – shows something that takes the thinking through of the plastic object not only regardless of the classic sculpture composition terms, the avant-garde principles of construction, but also of the LeWitt - style invention of rationalising structure. The white Objects - Reliefs are produced in the form of ideograms made of slender wooden lath closed in a shallow wooden box that opens up the possibility for its contents to be touched, paradoxically – a sign devoid of materiality. In the progressive multiplication, transformations of the field of the sign occur. It is possible to speak here of a modular principle; not however of the structure, but of the texture, the self-generating text that denies every form. In one place Barthes recalls that etymologically text is fabric or tissue."

Leonida Kovač

"My Hands Are My Heart is a work that is made out of clay from this classic material for brick making, and instead of the mold, I'm using my hands as a mold. I think in my work the idea of receptacle, or the idea of the recipient is important. And in this case, the photography of the work represents both the area of containing the clay between the hands and opening up and having that space in between."

Gabriel Orozco

Gabriel Orozco My hands are my heart 1991.
Photos, 41 x 51 cm each

<http://fairviewartroom.weebly.com/ms-chungs-blog/my-hands-are-my-heart>

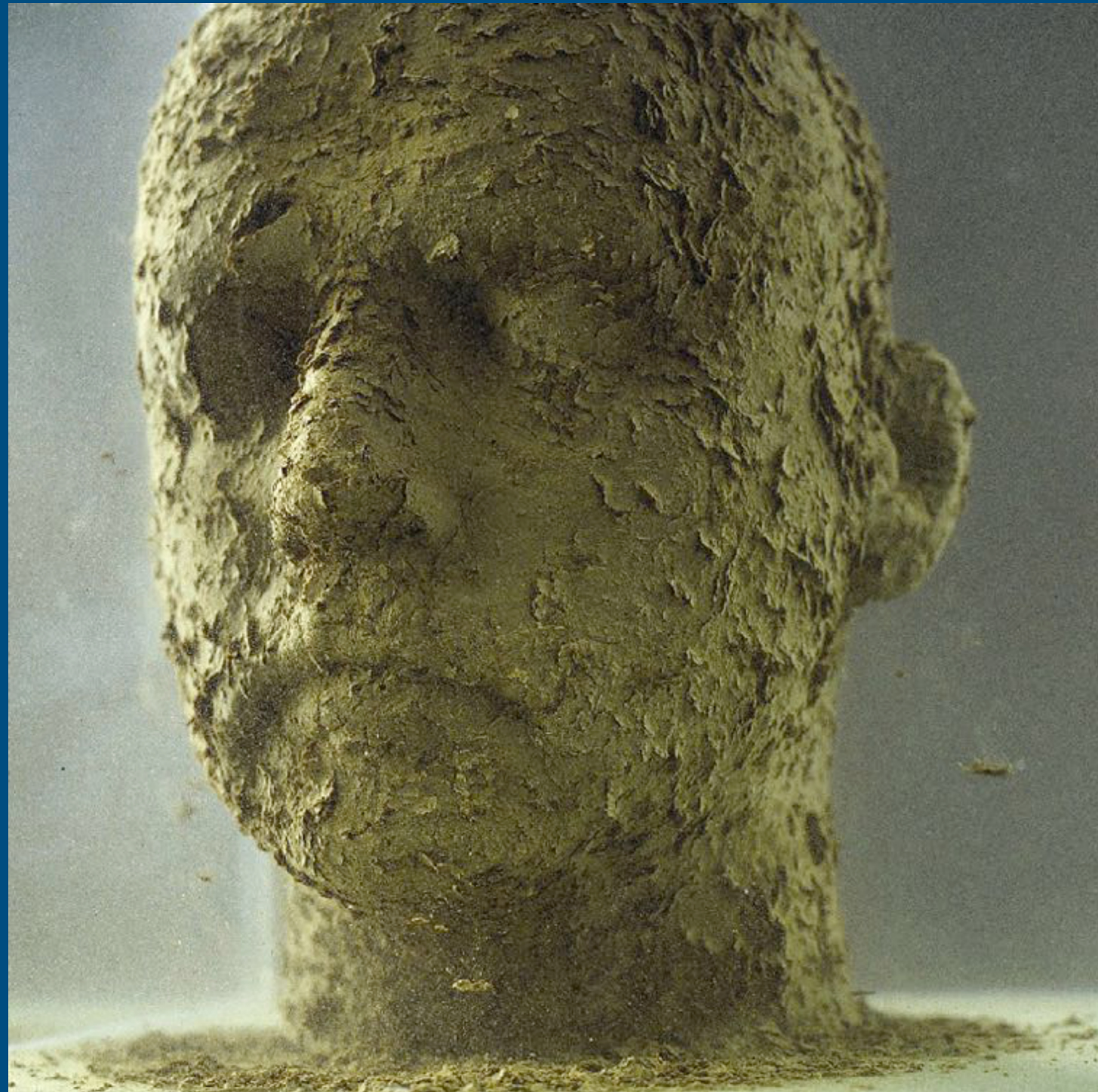
"I dok se uranjanje vlastitoga portreta od gline u posudu sa vodom u radu Ego-trip: Memento mori – Ja iz 2001. godine čini kao gesta sa ciljem predstavljanja krajnje faze u procesu razgradnje materijala, ovaj rad je istovremeno polazište za mnoga druga promišljanja koja će se vehementno razvijati sve do sada."

A. Korkut

Alem Korkut

Memento mori, 2001. Iz ciklusa Ego-trip

<https://alemkorkut.com/radovi/>

"I dok se uranjanje vlastitoga portreta od gline u posudu sa vodom u radu Ego-trip: Memento mori – Ja iz 2001. godine čini kao gesta sa ciljem predstavljanja krajnje faze u procesu razgradnje materijala, ovaj rad je istovremeno polazište za mnoga druga promišljanja koja će se vehementno razvijati sve do sada."

A. Korkut

Alem Korkut

Memento mori, 2001. Iz ciklusa Ego-trip

<https://alemkorkut.com/radovi/>

ZADATAK

Zadatak studenta/ice je analizirati elemente tematskih cjelina koji su tijekom prezentacije njihovih skica uočeni u razgovoru.

Nakon toga treba odrediti temu u odnosu na specifični kontekst vlastitog interesa.

ODLUKA

Odlučivanje za jednu od tema i objašnjenje
razloga odluke

**Nastavljanje na drugu nastavnu jedinicu:
Predlaganje teme. Razgovor o mogućnostima izvedbe
različitih tema.**

**Nakon obrađene prve i druge nastavne jedinice zadatak
studenta/ice je odlučiti se za temu koju će izvoditi tijekom
semestra prema nastavnom programu.**

Kroz analizu skica radova studenti su u razgovoru s profesorom i asistent(ic)om definirali tematska područja kojima pripadaju. Osim toga, u razgovoru su i definirani osnovni načini pristupa temi.

Tijekom treće nastavne jedinice studenti usmjeravaju interes prema jednoj od tema koje su prezentirali tijekom druge nastavne jedinice.

Tijekom *razgovora o mogućnostima izvedbe različitih tema* studentima je skrenuta pozornost na to da pojedini radovi, s obzirom na njihovu tematsku slojevitost, ne pripadaju samo jednom temetskom krugu.

Npr. radovi koji tematiziraju prazan prostor kao aspekt kiparstva mogu biti navedeni kao primjeri tematiziranja vremena, i obratno.

Unutrašnjost kao prostor ispunjen tjelesnom prisutnošću žive figure.

Tjelesna prisutnost figure u unutarnjem prostoru determinirana je uvjetima ekonomskog ugovora.

Uvjeti ekonomskog ugovora, kao i razlozi zbog kojih pojedinci pristaju na njega (nedobivanje plaće i plaćanje za sjedenje u kutiji) postoje u unutrašnjosti kutije kao i izvan nje, a realiziraju se zakonskim praksama.

Santiago Sierra,
Six people who are not allowed to be paid
for sitting in cardboard boxes,
2000.

Sjedenje živih ljudi unutar kartonskih kutija neminovno nameće in razmišljanje o temporalnoj dimenziji. Skulpture nisu vječne, već su ovisne o vremenu koje oni provode unutra, pa je ovaj rad moguće navesti i kao primjer tematiziranja vremena kao aspekta kiparstva.

Santiago Sierra,
Six people who are not allowed to be
paid for sitting in cardboard boxes,
2000.

[https://www.pinterest.com/pin/
838865868077849132/](https://www.pinterest.com/pin/838865868077849132/)

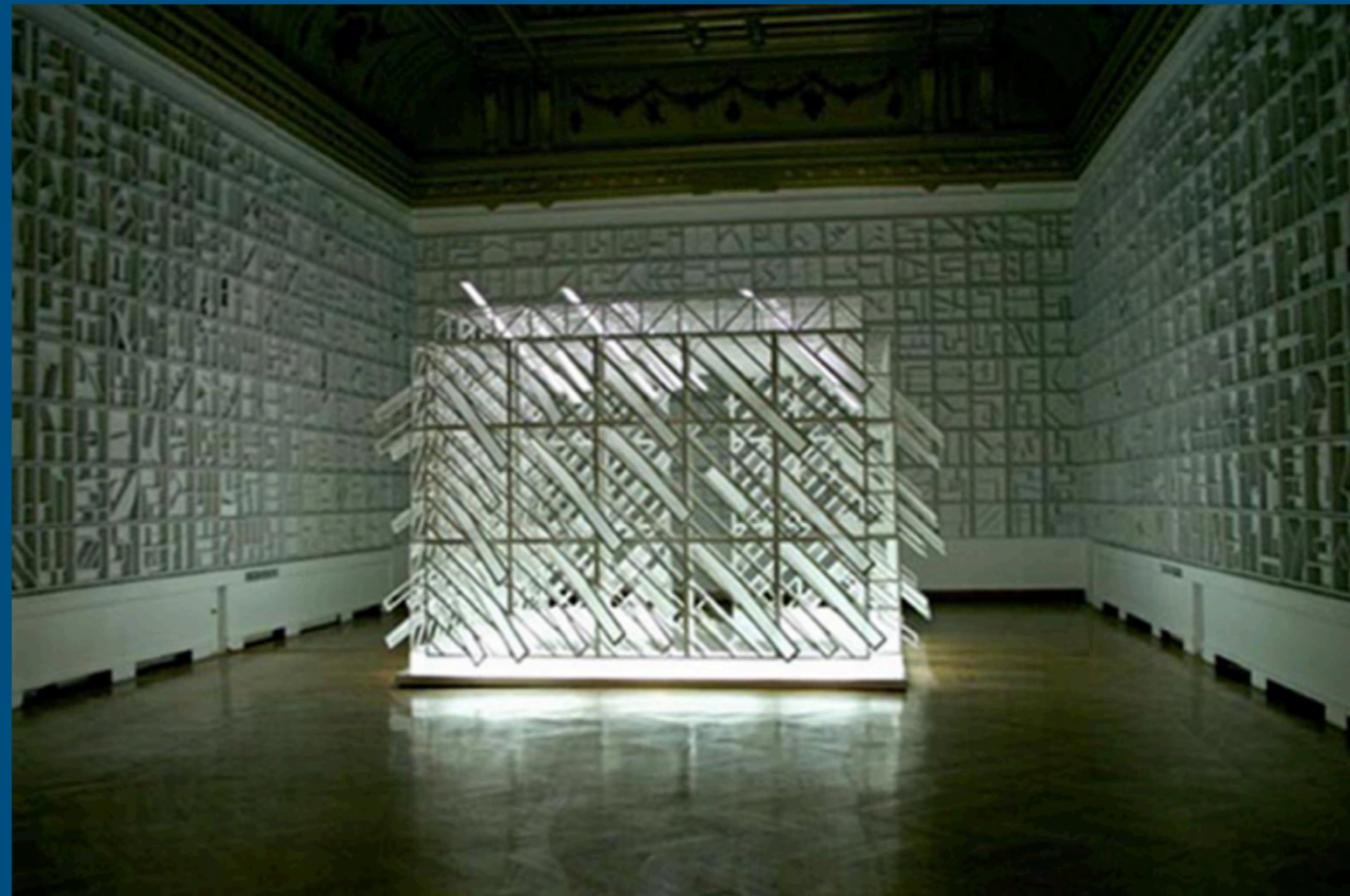

Kao područje interesa, tijekom prezentacije skica od strane studenta/ice, uočena je tema vremena u kiparstvu.

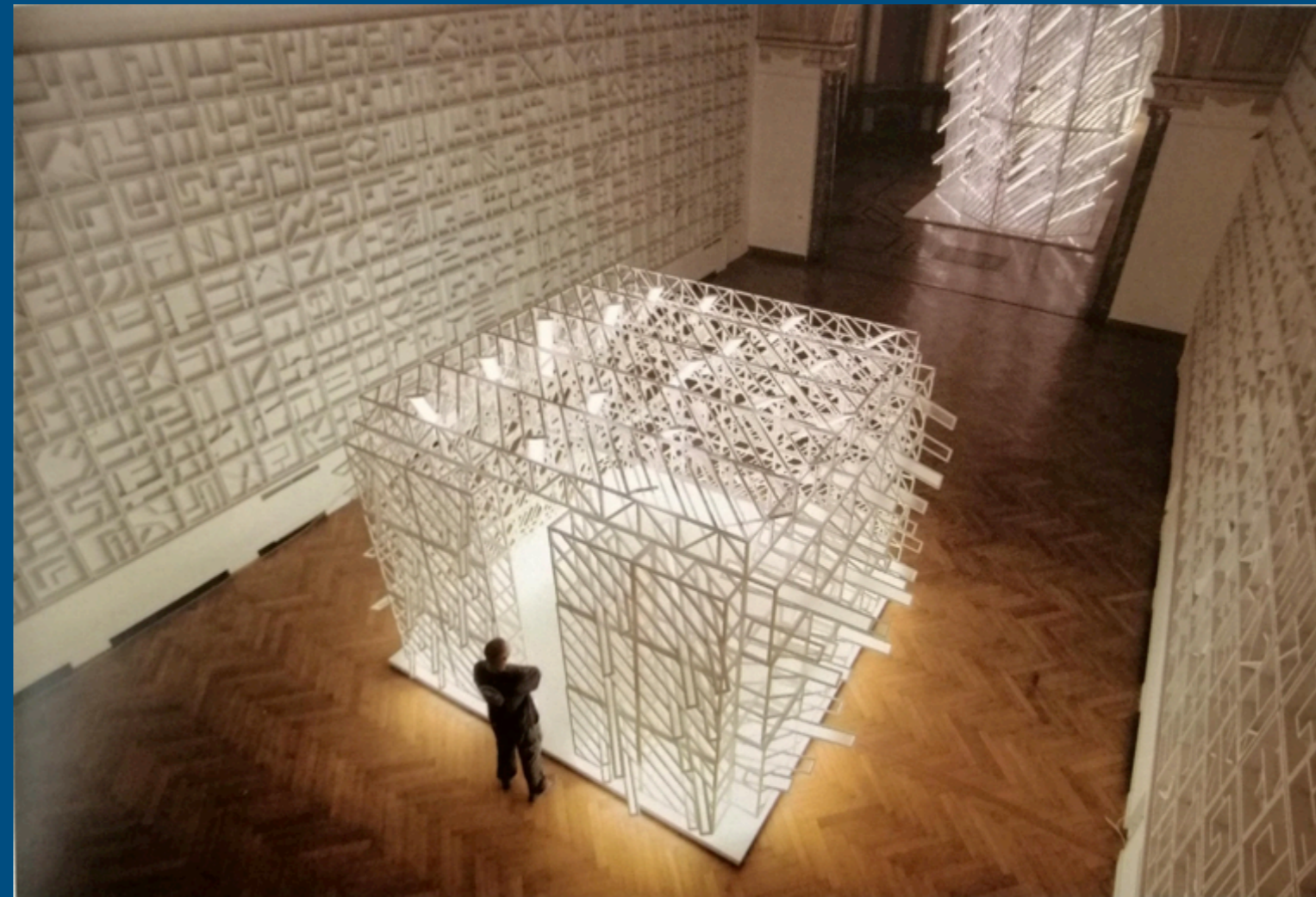
Analiza se provodi tako da se, kroz razgovor, promišljaju različiti konteksti vremena u kiparstvu.

Petar Barišić,
Objekti-reljefi / Objects – Reliefs, 2009.

Iz kataloga izložbe: Petar Barišić,
"Bijelo", Umjetnički paviljon, Zagreb,
2008.

Objekti-reljefi Petra Barišića u svojoj tematskoj slojevitosti ne isključuju temu praznog prostora.

**Petar Barišić,
Objekti-reljefi / Objects –
Reliefs, 2009.**

**Iz kataloga izložbe: Petar
Barišić, "Bijelo", Umjetnički
paviljon, Zagreb, 2008.**

Zadatak studenta je uočiti tematsku slojevitost skice-rada, rasčlaniti njegove elemente te definirati početne pozicije pri odlučivanju za temu

Taj zadatak se realizira kroz pisanu analizu odabranih skica radova, tako da se uz svaki rad koji je uočen kao moguća tema, napiše najmanje deset objašnjenja koja se temelje ne različitim aspektima rada.

Objašnjenja mogu biti u obliku kraće razrade pojedinog aspekta rada ili nekog pojma (riječi) koji je u odnosu sa pojedinim aspektom rada.

Smisao strukturiranja misli kroz deset objašnjenja je uspostava individualnog konteksta teme. Radi se o vježbanju koncentracije studenata na vlastito područje interesa i razvijanje sposobnosti različitih tumačenja, osobito onih koja im nisu bila u fokusu tijekom početnih analiza rada.

Osim toga, objašnjenja radova su temelj za slijedeću, 4. nastavnu jedinicu kojoj je tema *Pisanje kratkog opisa rada – izjave o radu.*

Na završnom predavanju tijekom nastavne jedinice, nakon prezentacija realiziranih zadataka, student/ica iznosi odluku za odabranu temu i objašnjava razloge odluke, te se potom u dogovoru sa profesorom i asistent(ic)om realizira individualan dogovor vezan uz odluku za izbor teme koja će biti izvođena tijekom semestra.

Je li sreća dovoljna? Što ste svojim studentima, jer dugi niz godina ste bili i profesor, nastojali prenijeti kao važno?

- Znatiželju. Trud. Vjeru da mogu stvarati nešto važno i dobro. Upornost u nastojanju da stvore nešto novo, nešto svoje. Savladati materijal i tehniku, to nije teško, to je zanat. Ali umjetnost, umjetnost mora biti važna, mora pobuđivati osjećaje, mora biti posrednik između materijalnog i duhovnog svijeta, mora biti... Mora biti važna.

(Tony Cragg, iz intervju s Edom Vujević, SD 19.10.2019)

Pisanje kratkog opisa rada – izjave o radu

Izjava o radu je umjetnikov pisani stav o vlastitom radu. Često funkcionira kao neizostavna poveznica između autora i publike. Neizostavan je dio prijava na natječaje za umjetničke djelatnosti poput skupnih i samostalnih izložbi, rezidencijalnih programa, predavanja i dr.

Izjava o radu se može odnositi na pojedinačan rad, ciklus radova ili ključne teme kojima se autor bavi u svom cjelokupnom opusu.

Temelj izjave o radu je autorsko tumačenje teme rada. Sadrži kontekst koji objašnjava autorovo polje interesa, i reakciju na taj interes iz koje proizlazi osnovna ideja rada.

Uz autorsko tumačenje teme rada izjava o radu može sadržavati i tehničko – vizualni opis rada.

Nastavljajući se na temu iz 3. nastavne jedinice kojoj je tema bila Odlučivanje za jednu od tema i objašnjenje razloga odluke, u 4. nastavnoj jedinici zadatak studenta je analizirati svoj dosadašnji rad, te verbalno definirati njegove elemente (kontekst vlastitog interesa, reakciju na isti i osnovnu ideju rada) kao osnovu konstrukcije izjave o radu.

Osim primarne teme autorskog interesa, zadatak studenta je ponuditi još jednu tematsku varijantu. Svrha ovog zadatka je pozicioniranje u drugačiju perspektivu gledanja i vrednovanja dosadašnjeg rada, te mogućnost iscrpnije argumentacije tema za koju se student odlučio.

Conor McGrady

"The paintings explore representations of power in the context of individuals and nation states, and reference the history of portrait painting and large-scale narrative works conceived for public spaces. Along with the drawings, these works aim to explore manifestations of social and ideological order and to raise questions relating to the control of space, personal and national boundaries."

Master

Oil on Canvas

60 x 72in | 153 x 183 cm

2007

<http://www.conormcgrady.com/works.html>

Conor McGrady

"The paintings explore representations of power in the context of individuals and nation states, and reference the history of portrait painting and large-scale narrative works conceived for public spaces. Along with the drawings, these works aim to explore manifestations of social and ideological order and to raise questions relating to the control of space, personal and national boundaries."

Domain

Oil on Canvas

60 x 72 in | 153 x 183 cm

2007

<http://www.conormcgrady.com/works.html>

Dalibor Martinis

Table 600x150x75 cm, tablecloth, 3 chandeliers, 13 chairs, 13 audio-recordings through 13 pairs of earphones, 3 video-projectors, 3 videotapes (color, sound).

"The work consists of a table 160 x 600 x 75 cm in size, covered with a white tablecloth. Thirteen chairs are arranged along three sides of the table and three large chandeliers stand on the table. Three video projectors mounted on the ceiling above the table project video images onto its surface. The three projected images consist of video footage made by means of three video cameras mounted above an identical table. They show the surface of the table (the edge of the frame coincides with the actual edge of the table) during a dinner party for thirteen - their hands hold spoons, knives, wine glasses or simply gesticulate. The sound is a cacophony of male and female voices that talk, laugh or argue. Occasionally, the sound is muted to be replaced by complete silence, and the dinner turns into a highly formal event, a ritual. From time to time, the surface of the table assumes the function of a board on which text is written. In addition to environmental sound which fills the space of the installation, a set of headphones is provided for each chair and, sitting at the table, one can listen to various taped voices. The voices belong to persons who perhaps should get together for the last supper of this century: Marcel Duchamp, Sigmund Freud, Frida Kahlo, Elvis Presley, Bertolt Brecht, Marilyn Monroe, Donald Duck, Albert Einstein ..."

Supper At Last, 1990-92

Video installation

<http://dalibormartinis.com/?workid=512>

Primjer odgovora u intervjuu koji ima karakter izjave o radu:

Stephan Balkenhol

"For me it is important to create a figure that on the one hand has got an expression and a specific nature but on the other hand it has to be open and ambiguous. It would be wrong to call it a generalisation through reduction. It is rather an agglomeration – also in a poetic sense. In that way the figures can become a projection surface for their complex and contradictory human counterpart."

<https://www.artdependence.com/articles/i-am-always-only-as-good-as-my-next-sculpture-interview-with-stephan-balkenhol/>

Primjer odgovora u intervjuu koji ima karakter izjave o radu / primjer moguće izjave o radu koja ne uključuje vizualni materijal:

Sabina Sabolović: “(....) u tvojim knjigama ima mnogo drugih elemenata koji sigurno nisu dozvoljavali kritiku. Primjerice crvena boja, kao tvoje stalna tema. Zašto se uvijek vraćaš crvenoj boji? Kako je počeo ta interes i kako se mijenjao?”

Mladen Stilinović: „Na isti način kao što su u određenom trenutku ideologija ili država vlasnici jezika, tako su posjedovale i boju. Raditi sa crvenom bilo je neprihvatljivo. Boja je materija koja ne bi smjela biti ničije vlasništvo. Kada boja postane vlasništvo, smisao njenog postojanja – a to je neka emocionalna razina – nestaje (...) mislim da je važna kategorija boje njena trenutačnost. Jedan dan možeš biti oduševljen crvenom, a drugi dan te smeta. Tako je s bilo kojom bojom. Ljutilo me što je crvena ideološki prisvojena i što nisi s njom mogao baratati kako si htio. Namjerno sam radio s njom, stvarajući zapravo proturiječne radove. Jedne koji potvrđuju tu boju i jedne koji je negiraju.“

Mladen Stilinović

Hoću kući

Knjige Umjetnika 1972. – 2006.

ZADATAK

Nakon definicije primarne teme autorskog interesa i još jedne varijante teme, zadatak studenta je za svaku od njih definirati i argumentirati njezin ključni aspekt na kojemu će temeljiti izjavu o radu.

5. nastavna jedinica

**Analiza teme u odnosu na umjetničke
prakse prve i druge polovice dvadesetog
stoljeća u Hrvatskoj i inozemstvu**

Peta nastavna jedinica se nastavlja na

treću nastavnu jedinicu: Odlučivanje za jednu od tema i objašnjenje razloga odluke,

i četvrtu nastavnu jedinicu: Pisanje kratkog opisa rada – izjave o radu

U ovoj nastavnoj jedinici studenti zajedno s profesorom i asistenticom analiziraju izabranu temu i skice/radove u odnosu na umjetničke prakse prve i druge polovice dvadesetog stoljeća. Naglasak je na analizi rada u odnosu na ključne paradigme druge polovice dvadesetog stoljeća i recentnih umjetničkih praksi.

Zadatak studenta je prezentirati i radove dvaju autora, ili umjetničkih grupa, u kojima, prema njihovu mišljenju, postoje poveznice sa radom studenta. Potrebno je objasniti razloge uočavanja takvih poveznica i pokazati na koje se aspekte radova mogu primjeniti.

Osim toga, zadatak studenta je isčitavanje umjetničkih praksi (vlastitih i drugih) i tumačenje njihovih bitnih aspekata. Nastavno na to, potrebno je uvidjeti poveznice sa primjerima, artikulirati njihov međuodnos i obrazložiti ključne sadržajne aspekte vlastitog rada.

To se odnosi na razumijevanje rada i izbora teme iz osobne perspektive, te uviđanje panoramskih pregleda zbivanja u određenom duljem vremenskom razdoblju, do koncentracije na pojedinačni opus kao *pars pro toto*.

Svrha ovakvog pristupa je uspostavljanje kritičkog mišljenja studenta, i mogućnost objašnjenja konteksta vlastitog rada, dakle prepoznavanja i tumačenja ključnih pojmova u vlastitom radu i osviješćivanje njihove geneze.

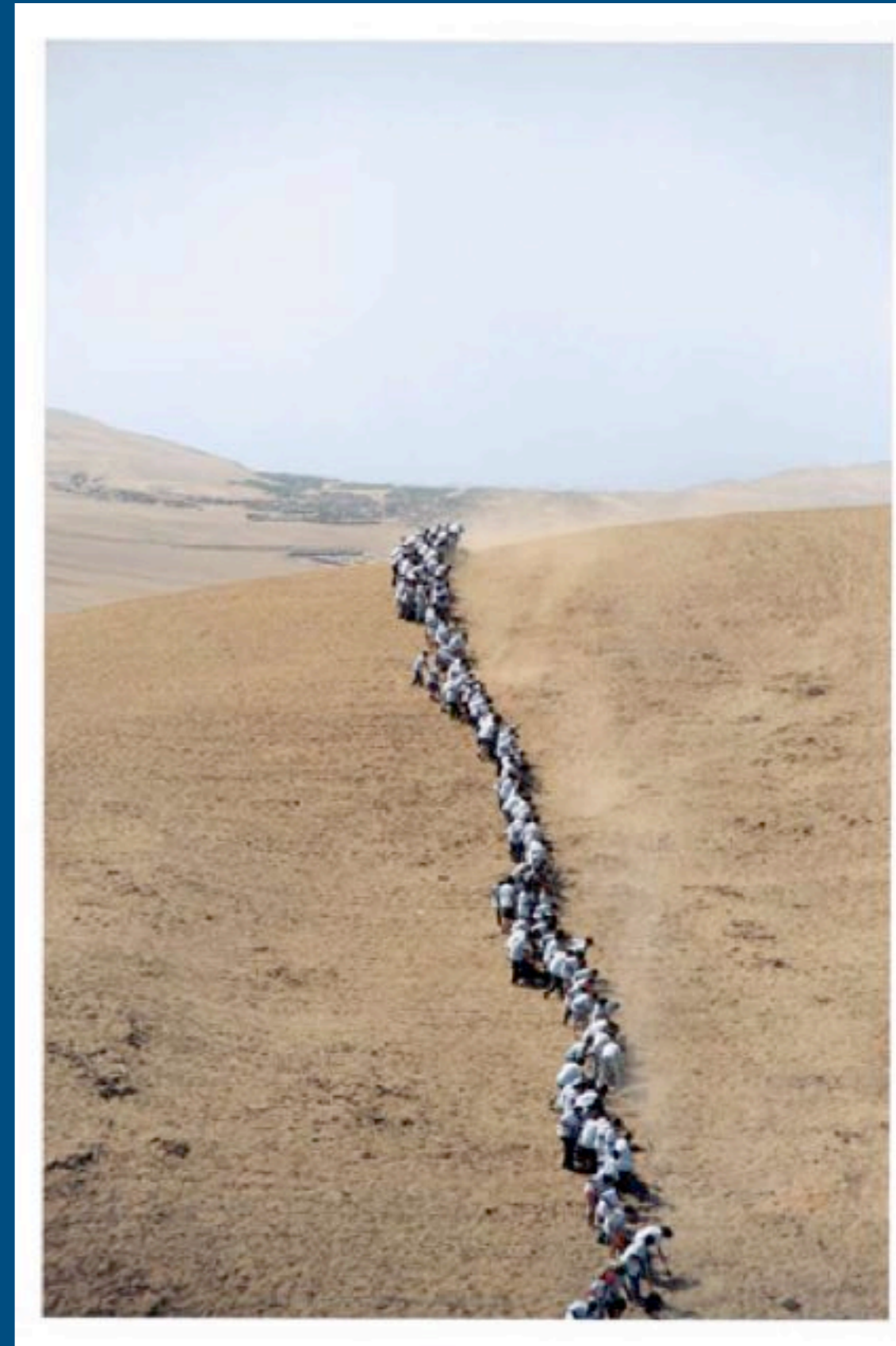
Ako npr. paradigma ima zelenu boju, oni koji gledaju kroz zelene naočale vide svijet obojen u zelenim tonovima, i sve dok ne skinu zelene naočale sve će im se činiti zeleno izvan svake rasprave. Kada skinu “zelene naočale” shvatit će da stvari nisu nužno u zelenom tonu nego poprimaju drugačije tonove ovisno o novim naočalama koje stave.

Student može pristupiti izabranim primjerima na afirmativan ili osporavajući način, ali ključno je da svoju tezu argumentira.

Francis Alys "When faith moves mountains",

“This was during the last months of the Fujimori dictatorship. Lima was in turmoil with clashes on the streets, obvious social tension and an emerging movement of resistance. This was a desperate situation calling for an epic response: staging a social allegory to fit the circumstances seemed more appropriate than engaging in a sculptural exercise.”³¹ The principle that drove When Faith Moves Mountains was “maximum effort, minimal result.” The most apparently minimal change was effected, and only by means of the most massive of collective efforts.

<https://francisalys.com>

Francis Alys "When faith moves mountains",

“This was during the last months of the Fujimori dictatorship. Lima was in turmoil with clashes on the streets, obvious social tension and an emerging movement of resistance. This was a desperate situation calling for an epic response: staging a social allegory to fit the circumstances seemed more appropriate than engaging in a sculptural exercise.”³¹ The principle that drove When Faith Moves Mountains was “maximum effort, minimal result.” The most apparently minimal change was effected, and only by means of the most massive of collective efforts.

<https://francisalys.com>

<https://publicdelivery.org>

Giuseppe Penone "Door tree", hrv. "Stablo-vrata"

"Skriveni život iznutra"

Paradoks života, postojanja? Aspekt performativnosti?

- "My artwork shows, with the language of sculpture, the essence of matter and tries to reveal with the work, the hidden life within."

hrv. "Moje umjetničko djelovanje prikazuje, jezikom skulpture, esenciju materije i pokušava radom okriti skriveni život iznutra"

<http://effimeroperenne.altervista.org>

Giuseppe Penone "Door tree", hrv. "Stablo-vrata"

"Skriveni život iznutra"

Paradoks života, postojanja? Aspekt performativnosti?

- "My artwork shows, with the language of sculpture, the essence of matter and tries to reveal with the work, the hidden life within."

hrv. "Moje umjetničko djelovanje prikazuje, jezikom skulpture, esenciju materije i pokušava radom okriti skriveni život iznutra"

<http://effimeroperenne.altervista.org>

Slaven Tolj "Hrana za preživljavanje (1993)",

"Priroda i društvo (2002)"

„Hrana za preživljavanje nastala je u ratnom kontekstu opkoljenoga grada kao iskaz naše privrženosti jedno drugom, a iniciran je limenkom hrane iz humanitarne pomoći na kojoj je pisalo samo "Hrana za preživljavanje". Jeli smo jedno s drugog, s kože, tu nedefiniranu kašu, a značenje je jasno.“

Zarez, broj 440

Suzana Marjanić i Višnja Rogošić

Razgovor sa Slavenom Toljem

"Slično razračunavanje s poviješću, kako društvenom tako i individualnom, nalazimo u performansu Priroda i društvo. Slaven Tolj u navedenom je performansu kao jedini rekvizit koristio trofejne jelenje rogove koji su pričvršćeni na glavi nagoga umjetnika, sa njima se neprestano zalijeće i udara o zid galerije Gliptoteke, naslovno evocirajući jedan od glavnih predmeta iz nižih razreda osnovne škole. Kako čitamo u brojnim referencama na navedeni performans, jelenji su rogovi jedini predmet – trofej – koji mu je ostavio djed u nasljeđe, a upisuju se u dublju političku povijest s obzirom na to da su bili namijenjeni kao poklon Benitu Mussoliniju."

Slaven Tolj "Hrana za preživljavanje (1993)",

"Priroda i društvo (2002)"

„Hrana za preživljavanje nastala je u ratnom kontekstu opkoljenoga grada kao iskaz naše privrženosti jedno drugom, a iniciran je limenkom hrane iz humanitarne pomoći na kojoj je pisalo samo "Hrana za preživljavanje". Jeli smo jedno s drugog, s kože, tu nedefiniranu kašu, a značenje je jasno.“

Zarez, broj 440

Suzana Marjanić i Višnja Rogošić

Razgovor sa Slavenom Toljem

"Slično razračunavanje s poviješću, kako društvenom tako i individualnom, nalazimo u performansu Priroda i društvo. Slaven Tolj u navedenom je performansu kao jedini rekvizit koristio trofejne jelenje rogove koji su pričvršćeni na glavi nagoga umjetnika, sa njima se neprestano zalijeće i udara o zid galerije Gliptoteke, naslovno evocirajući jedan od glavnih predmeta iz nižih razreda osnovne škole. Kako čitamo u brojnim referencama na navedeni performans, jelenji su rogovi jedini predmet – trofej – koji mu je ostavio djed u nasljeđe, a upisuju se u dublju političku povijest s obzirom na to da su bili namijenjeni kao poklon Benitu Mussoliniju."

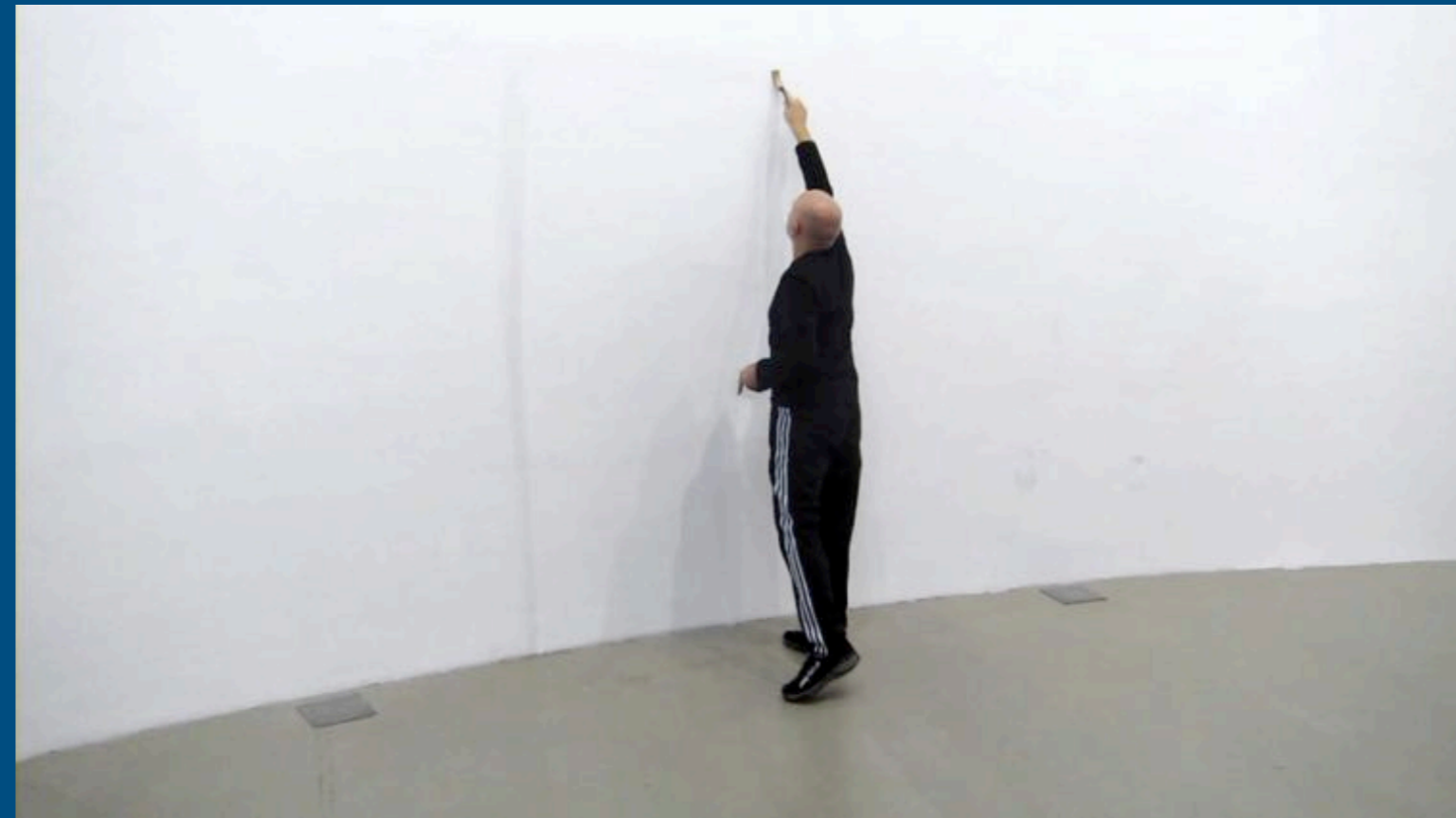
<http://www.zarez.hr/clanci/o-rusenju-mentalnih-bedema?fbclid=IwAR2La6Cu3GuC7W8QpmdRerZMMDaHuEDOYzl-U8wbCoD6qmFSK4FpyLyJ6RU>

Marijan Crtalić "Mogućnost izlaza (2012)"

Umjetnik polazi od shvaćanja da je on, kao i njegovi prethodnici, nasilno uguran u moralno dvojbeni sustav koji nameću društveno-političke elite. Takav je sustav stvorio konvencije koje, poput zidova, ograničavaju i nas i našu slobodu. Otpor, ili u ovom slučaju sukob sa zidom, pokušaj je izlaska iz takvih konvencija. Istovremeno, performans je hommage trima umjetnicima performerima – Kati Mijatović i njezinom crtanju kistom i vodom po zidu, Zlatku Kopljaru i devastaciji zida čekićem, te Slavenu Tolju i njegovu napadu na zid jelenjim rogovima na glavi. Unatoč svim napadima do granice izdržljivosti, imaginarna vrata na zidu umjetniku ostaju zatvorena.

<https://artt.hr/work/mogucnost-izlaza/?fbclid=IwAR17bapjPEQYGzO3yatILR3eD5CFjDODFcJLhaOHT1ULZqc3Erk7SslUkF4>

ZADATAK:

Prema predhodno navedenom zadatku studenta je izabrati dva primjera iz suvremene umjetničke prakse i dovesti jedan ili više aspekata odabranih primjera u vezu sa pojedinim aspektima do sada razrađene teme.

Primjeri trebaju sadržavati tekstualni i vizualni dio, i biti prezentirani od strane studenta/ice kolegama, profesoru i asistentu/ici. Svrha ovakve prezentacije je poticanje studenata na argumentaciju vlastitih stavova i razvijanje kreativnog dijaloga koji razvija i bistri svaku misao.

Mogućnosti izvedbe teme u različitim materijalima

Nastavna jedinica pod nazivom „Mogućnosti izvedbe teme u različitim materijalima“ predstavlja uvod u novu fazu semestralnog zadatka, u kojoj studenti vrše konačan izbor materijala u kojemu će izvesti svoj rad.

Tijekom prva tri predavanja (1. Važnost teme rada. Ispitivane područja interesa studenata., 2. Predlaganje tema. Razgovor o mogućnostima izvedbe različitih tema., 3. Odlučivanje za jednu od tema i objašnjenje razloga odluke)

studenti su izabrali temu koju namjeravaju izvesti tijekom semestra i predložili moguće materijale izvedbe koji, prema njihovom mišljenju, posjeduju tehnička i likovna svojstva koja su u odgovarajućem odnosu sa nekim od bitnih aspekata teme.

U ovoj fazi potrebno je pretpostaviti forme rada u drugačijim materijalima od odabranih, i obrazložiti razloge zbog kojih su spomenuti „novi“ materijali svojim specifičnim svojstvima u skladu sa temom rada.

Svrha ove nastavne jedinice je relativiziranje linearnog načina promišljanja. Lociranjem na samo jedan segment, izbor materijala, propitivanje drugačijeg odabira predstavlja važno iskustvo ispitivanja mogućnosti koje studenti mogu primjeniti i u razvoju drugih aspekata rada, kako bi jasno argumentirali svoj izbor.

Osim toga, tijekom ove nastavne jedinice, razvijaju se i početna pitanja koja su povezana s izborom materijala, kao što je plan izvedbe ili osmišljavanje postava rada u prostoru i izrada zaštitne ambalaže za transport, što je još jedan razlog zbog kojeg je korisno obraditi ovu nastavnu jedinicu u ovom dijelu semestra.

Pristup predlaganju mogućnosti izvedbe teme u različitim materijalima može imati brojna ishodišta.

Jedan od mogućih pristupa je poznavanje pojedinih skulptura drugih autora ili komunikacija s njima preko medijske prezentacije.

Drugim riječima, postoje slučajevi u kojima skulpture koje poznajemo i koje predstavljaju dio našeg vizualnog naslijeđa, poznajemo prvenstveno putem posredovanosti drugim medijima, fotografijom, filmom, 3d prikazom i tome slično, bez izravnog iskustva promatranja.

U osnovi, radi se o drugom mediju kroz kojega gradimo iskustvo odnosa s pojedinim skulpturama koje nismo vidjeli u stvarnom prostoru, pa im dajemo obilježja kroz vlastitu percepciju, i tek u izravnom susretu s radom vidimo koliko smo bili blizu ili pak daleko od originala.

Cilj je fokusiranje na materijal izvedbe rada.

Zadatak studenta/ice je zamisliti rad u drugačijem materijalu nego li što je zamišljeno tijekom prezentacije početnih skica. Potrebno je prezentirati svojstva barem jednog alternativnog materijala, po potrebi i više njih, i objasniti što se u novoj situaciji mijenja na formalnoj i sadržajnoj razini rada.

Osim toga, potrebno je objasniti način rada s novim materijalom, tehničku zahtjevnost i približno vrijeme potrebno za izvedbu.

Zadatak se izvodi kroz skice s opisima, a komentira kroz razgovor s nastavnikom i asistentom.

U nastavku su primjeri koji mogu potaknuti studente/ice na razmišljanje o materijalnom aspektu skulpture.

Thomas Demand

Piramida, 2002.

Fotografija u boji

5.6 x 6.2 cm.

<https://www.mutualart.com/Artwork/Pyramide/BB221E10C149522F>

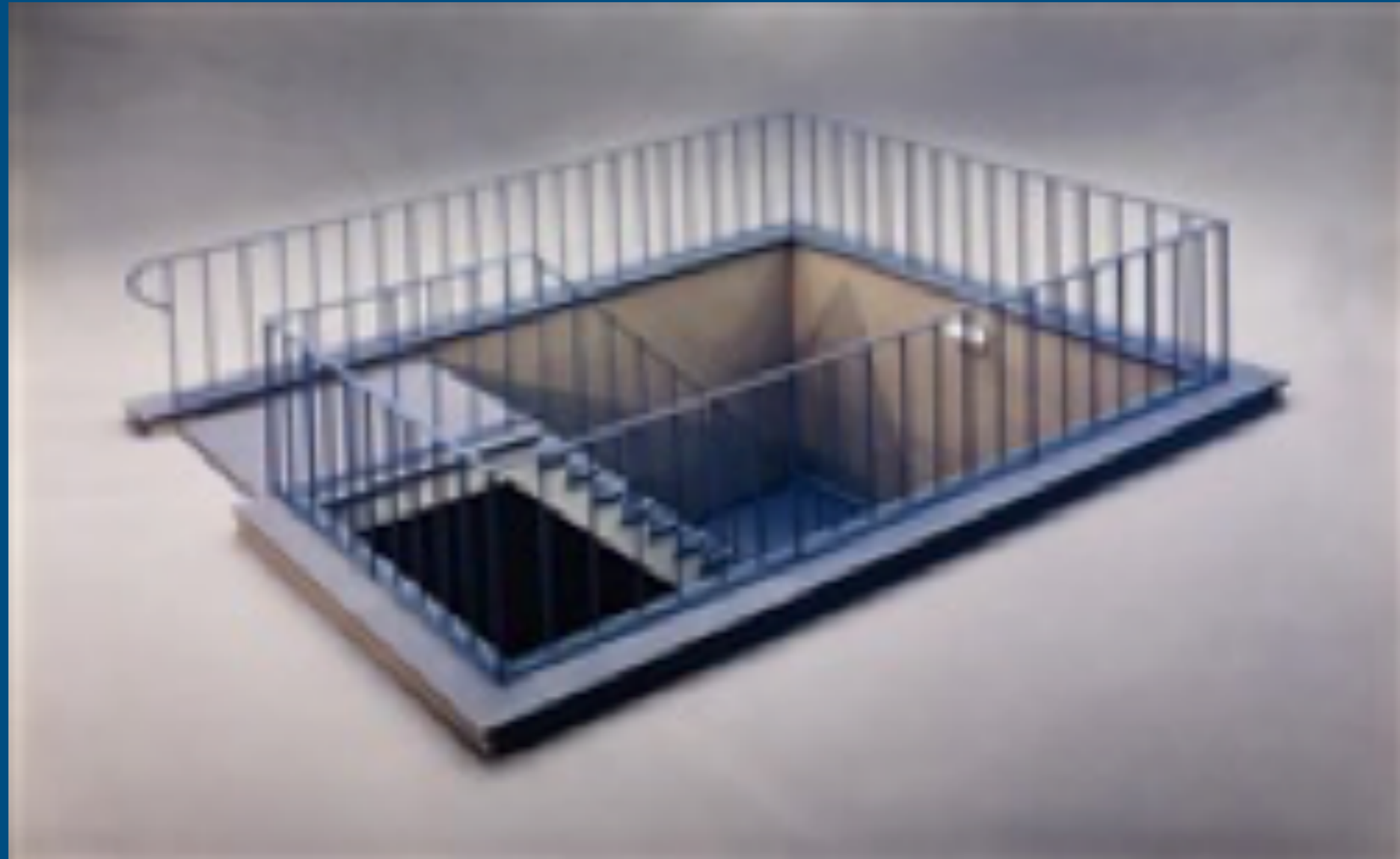
Thomas Demand

Izlaz, 2000.

Fotografija u boji

155.6 x 250.2 cm.

**[https://www.artsy.net/
artwork/thomas-demand-
abgang-slash-exit](https://www.artsy.net/artwork/thomas-demand-abgang-slash-exit)**

Thomas Demand

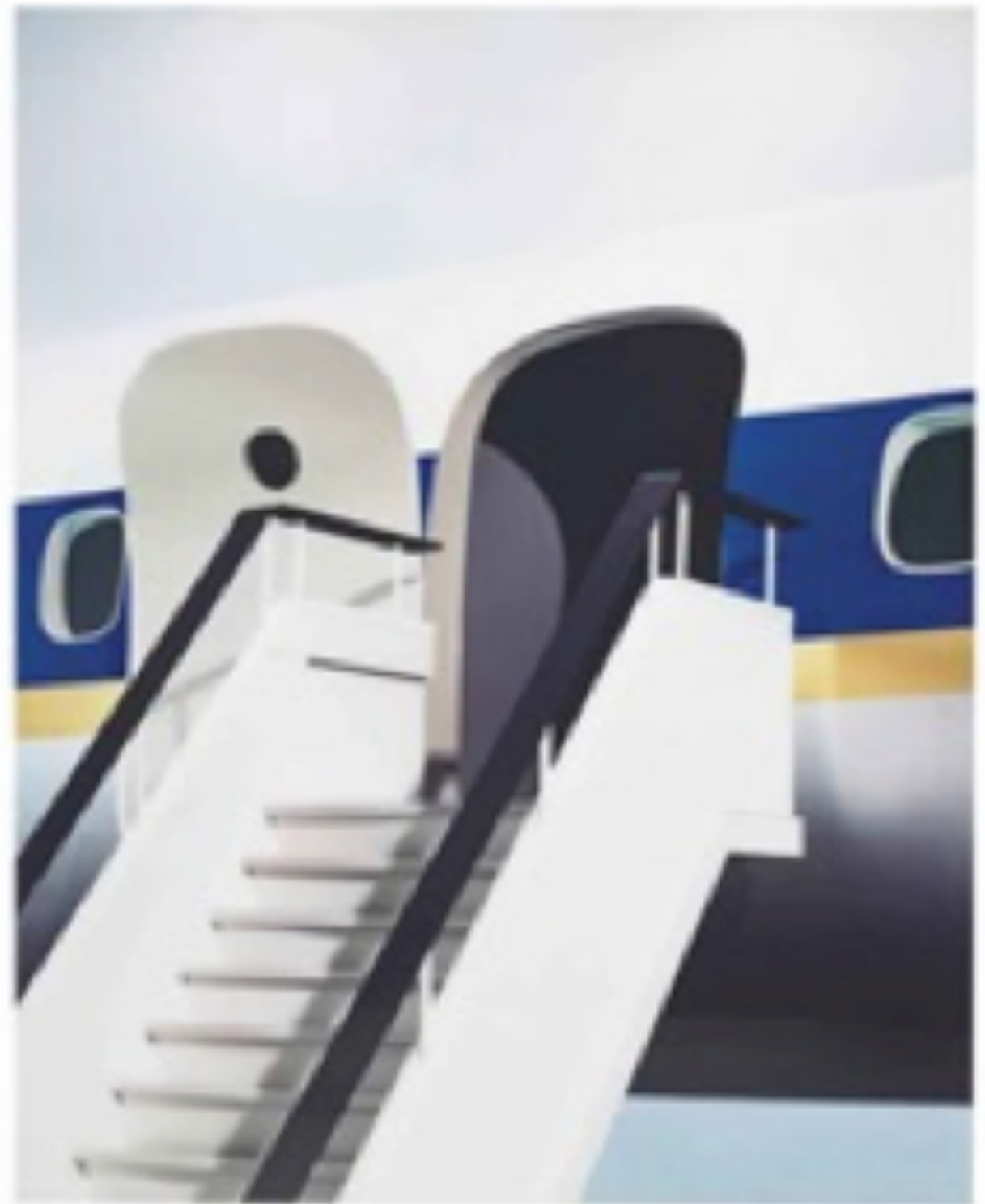
Gang Way, 2001.

Fotografija u boji

225.43 x 178.12 cm.

Autor Thomas Demand gradi prizore koje fotografira. Potom ih uništava, tako da je fotografija jedini trag koji ostaje od prizora. Na ovaj način trodimenzionalna situacija svoju konačnu afirmaciju dobiva u dvodimenzionalnom mediju. Fotografije, najčešće izvedene u velikim dimenzijama daju reprezentativan oblik i uvjerljivost očigledno arificijelnom prikazu.

<https://www.artsy.net/artist/thomas-demand>

Zilvinas Kempinas

<https://youtu.be/6uKYLIFffjE>

<https://youtu.be/mlt8Mnvl0os>

Autor dovodi mogućnosti materijala do krajnosti. U jednom od mogućih iščitavanja rada iz perspektive promišljanja materijala, moguće je krenuti od pitanja: “Kako postići da materijal trajno leti? Koji materijal to može ostvariti, i u kojim uvjetima? Kakav oblik treba imati materijal da bi mogao ostvariti ideju?”

Materijal u kojem je izveden rad omogućuje razumijevanje uvjeta koji su zadani izborom teme i traženjem odgovarajućeg tehničkog i likovnog rješenja.

Usporedba karaktera
različitih kiparskih materijala

Nastavna jedinica pod nazivom „Usporedba karaktera različitih kiparskih materijala“ predstavlja nastavak teme 6. nastavne jedinice „Mogućnosti izvedbe teme u različitim materijalima“.

U ovoj fazi semestra studenti se usredotočuju na kiparski materijal u kojem namjeravaju izvesti izabranu temu.

U prošlotjednoj nastavnoj jedinici se forma rada pretpostavljala u drugačijim materijalima i obrazlagali su se razlozi zbog kojih su njihova specifična svojstva u skladu sa temom rada. U ovom tjednu fokus je dakle i dalje na kiparskom materijalu.

U ovoj nastavnoj jedinici potrebno je usporediti karaktere kiparskih materijala koje su studenti do sada pretpostavljali za pojedine teme.

Pitamo se:

Što je karakter kiparskog materijala? Na što sve utječe?

Prilikom razmišljanja o izvedbi teme i postavu rada u prostoru pojavljuju se specifične situacije koje u mnogočemu utječu na konačni izbor materijala, i plan izvedbe. To će biti tema slijedeće, 8. nastavne jedinice.

Tijekom ove nastavne jedinice zadatak studenata je usporediti karakteristike materijala koji su do sada bili uzeti u obzir kao mogući materijal za konačnu izvedbu tema.

Poseban je naglasak na uočavanju i opisu mogućih poteškoća na koje je moguće naići tijekom izvedbe rada, bilo da se radi o poteškoćama na planu tehničke izvedbe rada ili postava u prostoru. Naglasak je znači na tehničkoj, a ne na sadržajnoj razini svojstava materijala.

Tijekom definiranja i usporedbe tehničkih uvjetovanosti, zadatak studenata je preispitati moguće tehničko rješenje prikladno za svaki od izabranih materijala, odnosno opisati način realizacije rada u materijalu.

Svrha ove nastavne jedinice je daljnje razmišljanje o karakteru materijala kroz usporedbu njihovih različitosti, kako bi se pravovremeno pretpostavili mogući problemi pri izvedbi.

Karakter materijala je izravno povezan sa formom rada, pa je potrebno objasniti na koji način karakter materijala uvjetuje konačnu formu rada.

Razumijevanje karaktera kiparskog materijala je od izuzetne važnosti za njegov konačni izbor i plan izvedbe, pa kroz tjedne zadatke sve čvršće preispitujemo, a time i argumentiramo izbor materijala za svoj rad.

Ugo Rondinone

Nude (xxx), 2010.

**wosak, zemljani
pigment**

**132 cm × 79 cm × 61
cm**

**Izvor: službena web
stranica**

Ugo Rondinone

Nude (xxx), 2011.

**vosak, zemljani
pigment
77 x 128 x 59 cm**

**Izvor: Gladstone gallery
web stranica**

Takashi Murakami

**Crazy Z, DOB'S MARCH (1995)
and Forest of DOB (1995)**

Vinil i helij

varijabilne dimenzije

**Pogled na instalacije Crazy Z,
DOB'S MARCH (1995) i Forest of
DOB (1995) u SCAI The
Bathhouse, Tokyo. Fotografija:
Norihiro Ueno. Ljubaznošću
SCAI the Bathhouse, Tokyo;
Galerie Emmanuel Perrotin i
Tomio Koyama Gallery. ©1995
Takashi Murakami/Kaikai Kiki
Co., Ltd. All Rights Reserved**

Odabir materijala i plan izvedbe

Nastavna jedinica „Odabir materijala i plan izvedbe“ predstavlja završnu fazu u procesu odluke za konačan izbor kiparskog materijala.

Tijekom prve faze semestra, studenti su definirali vlastitu autorsku temu i pretpostavili moguće materijale za njenu izvedbu.

Tijekom 6. i 7. nastavne jedinice (6. Mogućnosti izvedbe teme u različitim materijalima, 7. Usporedba karaktera različitih materijala) ispitane su pretpostavke izvedbe rada u drugačijim materijalima, i komparirana njihova svojstva.

Poseban naglasak kod usporedbe svojstava alternativnih materijala je na osviještavanju mogućih poteškoća ili limitirajućih faktora koji se mogu pojaviti tijekom izvedbe rada.

Promišljanje materijala može utjecati na tehnički proces izvedbe rada, ali može promijeniti i neke aspekte same forme koji su ranije bili definirani.

Budući da promjena forme rada uvjetuje i promjene pojedinih aspekata sadržaja, smisao ovog ciklusa predavanja je uočavanje promjena u sadržajnom aspektu rada koje su uvjetovane svojstvima materijala.

U ovoj nastavnoj jedinici studenti se definitivno odlučuju za kiparski materijal u kojem će optimalno izvesti svoj autorski rad.

Zadatak studenta je napraviti analizu svojstava svih materijala koji su do sada uzeti u obzir:

- a. Za svaki od materijala opisati tehnička svojstva i moguće poteškoće u izvedbi ili limitirajuće faktore koji mogu utjecati na IZVEDBU rada**
- b. Opisati način na koji poteškoće u tehničkoj IZVEDBI ili limitirajući faktori utječu na moguću promjenu FORME rada**
- c. Opisati kako promjena FORME rada utječe na njegov SADRŽAJNI aspekt**

Nakon toga studenti prezentiraju odluku ze **KONAČNI MATERIJAL i argumentiraju je.**

Na temelju ove analize, studenti rade **PLAN IZVEDBE RADA u materijalu po fazama.**

Zadatak se predaje u obliku crteža sa tekstualnim opisima.

Na linku je prikazan proces izvedbe skulpture australskog kipara Rona Muecka:

<https://youtu.be/hPE67R3VEzw>

Izrada crteža, fotomontaža i 3D modela

Nastavna jedinica s temom „Izrada crteža, fotomontaža i 3D modela“ predstavlja uvod u novu cjelinu u semestru, u kojoj se definira postav rada u prostoru i realizira izvedba rada.

Cilj ove nastavne jedinice je promišljanje odnosa forme rada s prostorom izlaganja.

Kroz nastupajući proces izvedbe, povezana je sa završnom nastavnom jedinicom, u kojoj se konačno definira postav izvedenog rada u prostoru.

Pretpostavljeni prostor izlaganja je interijer dimenzija 10 x 10 m, visine 5 m, s bijelim zidovima, vratima u središnjoj osi jedne od zidnih ploha, i bez prozora. Ta prostorija je polazišna točka za razmišljanje o odnosu rada i oblika prostora u kojemu se rad izlaže.

Zadatak studenata je osmisliti varijante postava rada u ovom prostoru i argumentirati njihov međusobni odnos u svakoj od varijanti.

Ovaj jednostavni apstrahirani prostor služi kao početna točka za promišljanje odnosa rada s izlagačkim okruženjem.

Zadatak studenata je napraviti analizu odnosa forme rada s oblikom i dimenzijama prostora izlaganja temeljenu na:

1. Postavljanju rada u zadani prostor u dvije ili više varijanti. Postav uzima u obzir ponajprije odnos dimenzija rada i prostora, ali i odnos pojedinih dijelova prostora (kutovi, plohe zidova, stropa i poda, položaj vrata itd) s narativom rada.
2. Mogućoj prilagodbi oblika prostora formi rada korištenjem pregrada, povišenja poda, spuštanjem stropa itd. Argumenti za intervencije izlaze iz limitiranja postava rada oblikom i dimenzijama prostora izlaganja. Predstavlja se u dvije ili više varijanti. Ova analiza često doživljava primjenu.
3. Mogućoj prilagodbi nekog od elemenata rada prostoru izlaganja. Ovaj zadatak je inverzija prethodnog, i polazi od nemogućnosti manipuliranja prostorom izlaganja. Zbog toga se ispituje mogućnost prilagodbe nekog od elemenata rada karakteru i dimenzijama prostora. Ova analiza je u nekim slučajevima primjenjiva i dobrodošla, ali nije obavezna. Ukoliko se želi ponuditi, predstavlja se u dvije ili više varijanti.

Sve varijante uključuju tekstualni opis.

Varijante odnosa rada s prostorom mogu biti prezentirane u formi crteža, fotomontaža ili 3D modela. Ukoliko je zadatak prezentiran u formi crteža, student u perspektivni prikaz prostora unosi fotografiju skice ili crtež rada u mjerilu.

Na linku je prikazana priprema za izložbu G. Richtera u Tate Modern; za ovu temu je bitan dio koji počinje oko 3m 40sec:

<https://youtu.be/ExfNJDh4K1g>

Izvedba skice/modela rada
u odabranom materijalu i mjerilu

Nastavna jedinica sa temom „Izvedba skice/modela rada u odabranom materijalu i mjerilu“ je drugi tjedni zadatak u fazi semestra u kojoj se definira postav rada u prostoru i realizira njegova izvedba.

Kroz realizaciju prošlotjedne teme studenti su u zadanom galerijskom prostoru jedostavnog, simetričnog oblika predložili postav rada, kako bi promišljali njihov međusobni odnos, varirali i prilagođavali ih međusobno.

Na taj način se uspostavio početni odnos sa mogućim prostorom izlaganja nekog drugačijeg, kompleksnijeg oblika i dimenzija.

U ovom tjednu zadatak studenta je napraviti skicu/model rada u odabranom materijalu i mjerilu.

Početak realizacije rada je model u mjerilu preko kojega se rade procjene likovnog jezika rada u stvarnim dimenzijama te procjenjuje način i ritam izvedbe.

Korištenjem izabranog materijala u izvedbi modela u mjerilu procjenjuju se načini na koje isti može reagirati tijekom izvedbe, te se pravovremeno pretpostavljaju moguće poteškoće.

Osim toga, model izveden u izabranom materijalu i mjerilu je pogodniji za fotografiranje od rada u realnoj veličini,

pa je takve fotografije moguće koristiti u izradi 3D modela postava rada u prostoru izlaganja prilikom prijave rada za izlaganje.

Budući da je svaki studentski rad pojedinačan projekt, kao takav posjeduje vlastiti ritam procesa rada uvjetovan izabranim materijalom.

Zbog procjene ritma izvedbe uočavanjem tehničkih specifičnosti materijala i njihovog utjecaja na definiciju likovnih elemenata rada,

nužno je prije početka izvedbe rada napraviti model u odabranom materijalu i mjerilu.

Zadatak je odabir mjerila i materijala za model rada

- 1. Napraviti dva prijedloga za dva različita mjerila modela rada i objasniti njihove prednosti i nedostatke u procesu prenošenja skice u rad realnih dimenzija.**
- 2. Ukoliko je izabrani materijal prezahtjevan za izradu skice u mjerilu (kamen, drvo...) odabrati neki drugi materijal i objasniti zbog čega je izabran.**

Na linkovima su prikazani modeli britanskog kipara Anisha Kapoora:

<https://www.widewalls.ch/anish-kapoor-art-serralves/>

<http://anishkapoor.com/466/studio-22>

Detaljna priprema za izvedbu rada

U ovoj nastavnoj jedinici studenti vrše rekapitulaciju pripreme za izvedbu rada.

Tijekom 8. nastavne jedinice (Odabir materijala i plan izvedbe), 9. (Izrada crteža, fotomontaža i 3D modela) i 10. (Izvedba skice/modela u odabranom materijalu i mjerilu), studenti su ispunili zadatke pripreme za konačnu izvedbu u skladu s izabranom temom i materijalom.

Budući da je svaka autorska tema individualna, kao i odabrani materijal, svaki student je prema specifičnostima vlastitog izbora ostvario tjedne zadatke prema programu koji svaki kiparski autorski rad prolazi s različitim naglaskom na pojedinoj fazi.

U ovom tjednu studenti prezentiraju kronološki prikaz postignutog u proteklim tjednima i usredotočuju se na moguće preostale nedovoljno razjašnjene aspekte, koje će otkloniti prije početka izvedbe rada u realnom materijalu i mjerilu.

Izvedba rada u realnom mjerilu

Studenti uz vodstvo profesora i asistenta/ice izvode rad u realnom mjerilu.

Osmišljavanje postava rada u prostoru i izrada zaštitne ambalaže za transport

Kroz dosadašnja iskustva, uz vodstvo i savjete profesora i asistenta/ice, studenti definiraju postav rada u prostoru Akademije, za završni ispit i za izložbu studentskih radova. Budući da su studentski radovi izvedeni u izabranom kiparskom materijalu i realnom mjerilu, studenti prema tome osmišljavaju izradu zaštitne ambalaže za transport i čuvanje radova.

Tijekom zadnjeg tjedna u semestru svaki student prezentira cjelokupan proces nastanka vlastitog rada, od izbora autorske teme, preko pisanja izjave o radu, do završnog dijela - izvedbe rada i njegove prezentacije.

OBAVEZNA LITERATURA

„Umjetničke avangarde XX. stoljeća“ Mario de Michelli je
Nakladni zavod Matice Hrvatske, 1990. Broj primjeraka u knjižnici, 2.

„Suvremena umjetnost“ Catherine Millet
MSU Zagreb i Hrvatska sekcija AICA, 2004. Broj primjeraka u knjižnici, 2.

Kontura art magazin, br. 90., tema Kontinuitet moderne, listopad 2006:

- „Dijalektika moderne – kontinuitet i rascjep“

Mirela Ramljak Purgar

- „Povratak moderne – druga moderna“

Heinrich Klotz

- „Stilovi dvadesetog stoljeća – kritičke pozicije moderne umjetnosti“

Peter Weibel

- „Dvostruki život umjetničkog djela – rascijepljeni patos moderne“

Werner Hofmann

- časopisi o suvremenoj umjetnosti: Kontura, Flash art, Kunstforum, Art in America, Parkett

- odabrani internetski izvori